

The EU Project Northern Clay Plaster

The clay plaster training material was originally developed between 2002-2005 within a Leonardo da Vinci Project. Since then the training materials have been adopted by many European countries and are now available in 13 languages: Bulgarian, Czech, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Italian, Polish, Slovak, Slovene and Swedish.

Northern Clay Plaster Project wants:

- to promote training in earthbuilding
- to re-establish earth as a building material
- to introduce the clay plaster qualification into the Estonian, Finnish and Swedish vocational training systems
- to introduce the transferable learning outcomes of ECVET Earthbuilding to national EQF-authorities

The Northern Clay Plaster Project is a co-operation of six organisations:

Työtehoseura ry - TTS (Work Efficiency Institute)
Sarkatie 1, Vantaa, Finland

FAL e.V. - European School for Earthbuilding
Ganzlin, Germany

University of Gothenburg, Faculty of Science,
Department of Conservation, **The Craft Laboratory**
Mariestad, Sweden

Estonian University of Life Sciences, Institute of Forestry and
Rural Engineering, **Department of Rural Building**
Tartu, Estonia

Luonnonmukaisen rakentamisen keskus Luomura ry.,
The Centre for Ecological Construction
Luopioinen, Finland

Saviukumaja OÜ
Põlva, Estonia

Partners

FINLAND

TTS Työtehoseura
www.tts.fi

Luomura ry.
www.luomura.com

GERMANY

FAL e.V.
www.earthbuilding.eu

Contact: marja@northernclay.eu

www.northernclay.eu

This publication has been financed by the European Commission in the Lifelong Learning program Leonardo da Vinci, which in Finland is funded by CIMO. The Commission accepts no responsibility for the contents of the publication.

ESTONIA

Estonian University of Life Sciences
www.emu.ee

Saviukumaja OÜ
www.saviukumaja.ee

SWEDEN

Hantverkslaboratoriet
University of Gothenburg
www.craftlab.gu.se

Northern Clay Plaster Project

Lerputs Savikrohv Savirappaus

2012-2014

Training and Education
in Clay Plastering

Savi kui ehitusmaterjal

Savi on üks tavalisematest ehitusmaterjalidest kogu maailmas. Umbes 30% maailma elanikkonnast elab savist ehitatud hoonetes. Savi on kasutatud ja kasutatakse nii traditsioonilisel moel kui ka uusehitustel.

Ehitusmaterjalina on savil mitmeid häid omadusi:

- CO₂ jalajälg on väike
- Savi on taaskasutatav materjal
- Savi on hügrokoopne ja suudab siduda õhuniiskust ning vajadusel tagastada seda siseõhku
- Kuiv savi kaitseb orgaanilisi aineid niiskuskahjustuste eest
- Savi ei põle
- Savi on hea materjal ise-ehitajatele

Eestis on kasutatud savi mitmel viisil. Tampsavist ehitamine oli tavalisem, vähem tegeleti savikrohvimisega. Eestis nagu Kesk-Euroopaski on valmistatud põletamata savikive, ehitatud cob tehnikat ja vahvärk tehnikat kasutades.

Loodussõbralike ehitusmaterjalide valmistajad on arendanud uusi savitooteid põhupakkidest

ehitatud pindade katmiseks: värvilisi savikrohve, dekoratiiv-krohve jne.

Välja on töötatud süsteemid, mis võimaldavad ehitada köetavaid savipindu.

Kaasaegne savikrohv

Savi ja savikrohv tasakaalustavad niiskuskõikumisi siseruumides. Huvi savikrohvi kasutamise vastu on siiski põhiliselt suurenenud tänu savikrohvi dekoratiivsusele.

Saviga krohvitud seinad ja laed loovad omapärase, huvitava vormide ja värvide koosmõju. Osta on võimalik erineva kvaliteediga valmis segatud savikrohve ja pinnaviimistluse tehnikad varieeruvad lihtsast kuni tadelakti ja stuccolüstrani.

Savikrohvi on võimalik valmistada ise, oma maja vundamendiaugust kaevatud savi ja liiva kasutades. Segu omapära suurendamiseks võib sellesse lisada kiudaineid ja pigmente. Savikrohvi kaetud pindade ilme muutub valgustingimuste vaheldudes, elavdades seeläbi sisekujundust.

Savikrohvimine kogub tuntut Eestis, Soomes ja Rootsis

1980. aastate algus on saviehituse uue tulemise ajajärk Euroopas.

Käesoleval ajal soovivad tarbijad üha rohkem kasutada loodussõbralikke ja vähe emissioone tekitavaid ehitusmaterjale. Erinevalt varasemast ei taheta savi ka enam teiste materjalide alla ära peita, vaid vastupidi – demonstreerida. Savipind on muutunud nähtavaks.

Lisaks loodussõbralikkusele on savikrohvi dekoratiivsus ja mõju inimese tervisele materjali tuntutust ehk enamgi kasvatanud.

See kõik on tekitanud vajaduse uute oskuste järele. Saviehitajatel nõutakse kvaliteetsete tampsaviseinte ehitamise, ka müüritöö nagu nt saviahjude ehitamise, põhupakkidest seinte saviga katmise ja savikrohvi kasutamise oskust.

Põhjamaade kutsehariduse süsteem ei ole seni savi kasutamise õpetamisega eriti tegelenud. Mõnevõrra käsitletakse teemat seoses ehitiste konserveerimise ja restaureerimisega. Savikrohvimise oskust on

soovijad saanud senini õppida oskajate kõrval tegelikku tööd tehes või osaledes üksikutel kodu- ja välismaal korraldatud kursustel ja töötubades.

Valminud on koolitusprogramm

Nüüd, kus savikrohvimise koolitusprogramm on olemas, saavad kutsehariduskoolid ja ka muud koolituste organiseerijad kasutada programmi „Savikrohv – *Nothern Clay Plaster*“ materjale ja pakkuda seda aluseks võttes erineva tasemega kursusi ja seminare nii krohvijatele, asjatundjatele, iseehitajatele kui ka lihtsalt asjast huvitatutele.

Koolitusprogramm on välja arendatud *FAL e.V. European School of Earthbuilding*'u ja kõigi tema partnerite poolt elukestva õppega seotud tegevuste käigus.

Õppeprogrammis arvestatakse põhjamaade ilmastikutingimustega ja traditsiooniliste ehitusmeetoditega. Kava kasutussobivust on katsetatud mitmetel töökohtumistel ja pilootkursustel Eestis, Rootsis ja Soomes.

Savikrohvimise koolitused, kursused ja sertifikaadid

Programmi *Nothernclay.eu* mälupulgal on kolme põhjamaa – Eesti, Rootsi ja Soome – omakeelsed õppekavad, lisaks ingliskeelne variant.

Koolitusprogramm koosneb kolmest savikrohvimist käsitlevast moodulist. 2014. aasta lõpuks on eestikeelsena olemas moodulid 1 ja 2. Moodul 3 kohta saab lugeda inglise keeles netilingilt *earthbuilding.eu*.

Eestis olid savikrohvimise projektiga seotud Eesti Maaülikool ja Saviukumaja OÜ.

2014. aasta suvel korraldati Eestis Saviukumaja OÜ eestvedamisel koolitus-kursus ECVET 4 taseme saamiseks. Kursusel osalesid ja said ka vastava taset kinnitava sertifikaadi 6 Eestis tegutsevat krohvijat.

Koolitusprogrammi erinevates osades käsitletakse savikrohvi valmistamise võimalusi nii valmis-segusid kui ka maast kaevatud savi kasutades. Õpetus koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Kursuse maht võib olla üsna erinev, sest tänu programmi ülesehitusele on õpetajal võimalus

arvestada osalejate tegelike teadmiste ja oskuste tasemega.

Mooduli programm on õppekavade abil päevade ja tundide kaupa jaotatud ja kursuse läbiviijal on lihtne osalejate taset teades ja seda plaani aluseks võttes mõnda teemat kas rohkem või vähem käsitleda.

Koolitusprogramm on kokku pandud viisil, mis annab võimaluse teha õpilasvahetusi ja saada arvestusi EQF nõuetele vastavalt ja koguda ECVET ainepunkte.

Savikrohvimist käsitlev tekst on hetkel saadaval 13 erinevas EL riigis: Bulgaarias, Tšehhis, Prantsusmaal, Sakasamaal, Kreekas, Suur-Britannias, Itaalias, Poolas, Slovakkias, Sloveenias ja alates eelmisest, 2014 aastast, ka Eestis, Rootsis ja Soomes.

Savikrohvimise koolitusprogrammi saab omaks tarbeks allalaadida *earthbuilding.eu* kodulehelt.

Nimetatud programmi materjal kajastab autorite arvamusi ja EL Korraldusamet ei võta endale vastutust materjali sisu eest.